INFORMAȚII DE INTERES GENERAL, EVENIMENTE, ACȚIUNI

DIN VIAȚA COMUNITARĂ

„HAEMUS“ sau despre nevoia de armonie a lumii

Voce distinctă în lumea revistelor culturale din România, *Haemus - Revistă europeană*, nr.1 (24)/2005, editată în albaneză şi română, este, de fapt, o carte despre Diaspora albaneză şi evreiască, despre spaţiul sud-est european, evreii din România şi din Albania, Israel, relaţiile majoritate-minoritate. Temele sunt abordate publicistic-literar: eseurile lui *Dan Şafran* despre exil ca impuls creator *Eugen Uricaru* - „Singuri în satul global“ convorbirile cu preşedintele interimar al F.C.E.R., av. *Iulian Sorin*, secretar general, şi cu E.S. *Rodica Radian Gordon*, ambasadorul Israelului în România. Poezia şi proza au o pondere importantă în structura revistei. Dintre scriitorii israelieni şi evreo-români de prestigiu, sunt prezenţi în volum Yehuda Amichai, Amos Oz, Paul Celan, B. Fundoianu, Rose Ausländer, Maria Banuş, Nina Cassian, Tania Lovinescu ş.a. La rubrica „Portrete“, este reprodus, din revista noastră, medalionul dedicat lui Eliezer Ben Yehuda, semnat de *Luciana Friedmann*. Pa-gini de istorie comunitară („Evreii din Albania şi Kosovo“, „În Albania n-a pierit nici un evreu“) se îmbină cu pagini de umor evreiesc. Nu lipsesc evocări despre personalităţi ilustre ale evreimii moderne (Norbert Jokl, Albert Einstein, Chaim Weizmann, Elie Wiesel), ca şi mărturii legate de acţiuni ale unor „Drepţi între Popoare“ în anii Holocaustului. Prin ţinută intelectuală şi pledoarie pentru valorile culturii iudaice, *Haemus* se impune ca una dintre publicaţiile care şi-au făcut o profesiune de credinţă din promovarea bunei conviețuiri interetnice.

„Hidon Hatanah“

Biblioteca Templului Coral din Bucureşti a găzduit ediția din acest an a Concursului de cunoştinţe iudaice „Hidon Hatanah“. Competiția - destinată copiilor de peste 12 ani - se desfăşoară în întreaga lume, iar faza finală are loc în Israel. Întrecerea a avut loc în prezența secretarului general al F.C.E.R., av. *Iulian Sorin*, a Marelui Rabin *Menachem Hacohen* şi a Prim Rabinului *Abraham Ehrenfeld*, fiecare dintre aceştia adresând întrebări în cadrul probei orale. La elaborarea acestui concurs au colaborat, de asemenea, profesoara *Bianca Ştiubea*, *Mirela Aşman*, din partea Compartimentului de Tineret al F.C.E.R., şi *Marius Grancea*, coordonatorul cursurilor de Talmud Tora. Deşi au fost doar patru concurenți (*Magda Petruşcă* - Iaşi, *Liviu Goldenberg* - Botoşani, *Iudith Vari* - Cluj, *Eliza Croitoru* - Bârlad), lupta s-a dovedit strânsă şi copiii au dovedit că au acumulat cunoştinţe în cadrul cursurilor pe care le urmează.

La faza finală din Israel, ce va avea loc între 2 şi 19 mai, vor participa tinerii *Liviu Goldenberg* (profesor de Talmud Tora - Gustav Finkel) şi *Magda Petruşcă* (pregătită de profesorul de Talmud Tora, Adrian Cuperman). (L.F.)

Seminarul „Lumea lui Elie Wiesel – ieri şi azi“

Momente impresionante

Seminarul „Lumea lui Elie Wiesel - ieri şi azi“, despre care am relatat în numărul trecut, a avut numeroase momente impresionante. Conducători ai comunităților şi obştilor au depus un efort, de multe ori fără precedent, să primească participanții la această manifestare. Regretăm că nu am putut să îi cuprindem în sumarele noastre rânduri pe toți aceia care au pregătit şi susținut la un înalt nivel întrunirile locale. Totuşi, simțim nevoia să îi menționăm măcar pe câțiva dintre cei care ne-au impresionat prin abnegația lor pentru evocarea momentelor de tristă amintire din zona Moldovei de Nord şi Bucovinei, cerându-ne iertare acelora care, din lipsa spațiului editorial, au rămas doar în sufletele participanților.

 La **DOROHOI**, preşedintele comunității evreieşti, *Simon Meer*, a adus aminte asistenței de abominabilele crime săvârşite în timpul pogromului din 1940 La **RĂDĂUȚI**, *Tania Grinberg* a organizat o întâlnire cu reprezentanți ai puterii locale, ai cultelor şi evrei din localitate şi am putut cunoaşte clubul despre care am auzit atâtea lucruri minunate La **ROMAN** şi **BACĂU**, preşedinții *Iancu Vexler* şi *Harry Vigdar* (la inițiativa căruia au concurat autoritățile locale şi un grup de profesori de istorie, coordonați de profesorul Gabriel Stan) au pregătit întâlniri în cadrul cărora tinerii au putut beneficia de prelegeri şi mărturii pline de tâlc Moment cu totul special la **BOTOŞANI**, pregătit de preşedintele *Iosif David*, care a oferit participanților un Şabat cum doar în familie se mai întâlneşte. De data aceasta „mama“ acestei familii de... 90 de persoane a fost soția Prim Rabinului Abraham Ehrenfeld, *Rivka Ehrenfeld*, care a pregătit, în compania femeilor din această comunitate, un „cholent“ de neuitat. Melodiile idiş interpretate de solistul *Veaceslav Farber*, din Republica Moldova, au adus veselie şi nostalgie şi, oricât de triste ar fi fost zilele acestui Seminar, au făcut să se audă seara paşii dansului supraviețuirii. (L.F.)

TÂRGOVIŞTE

O inițiativă demnă de urmat

Profesoara EDIT KONIGSBERG a ținut lecții despre Holocaust la 13 licee

Odinioară, la Târgovişte, exista o comunitate evreiască înfloritoare. Acum, dacă mai sunt cinci-şase evrei. Şi, totuşi, aici s-a născut o inițiativă, demnă de urmat şi în alte oraşe. De bună voie, Edit Konigsberg, profesoară pensionară, a decis să țină lecții despre Holocaust în fața elevilor de liceu. Până acum ea a fost prezentă la 13 dintre cele 14 licee din localitate şi a vorbit în fața a 500 de elevi din clasele mari, la prelegeri asistând şi profesorii lor de istorie.

„Totul a început cu o invitație la postul local de televiziune «Alfa», unde a fost organizată o masă rotundă, un *talk-show* despre Holocaust. Moderatorul a stat câțiva ani în Israel şi cunoştea unele aspecte ale acestei probleme, iar partenerul meu a fost un profesor de istorie. Sunt de origine ploieşteancă, iar eu şi familia mea am trăit discriminările, persecuțiile din vremea regimului Antonescu. Bărbații din familia mea au fost deportați în lagărul de la Teiş, lângă Târgovişte, aşa că am putut vorbi din experiența mea personală, din amintirile mele. După acest *talk-show* mi-a venit ideea organizării lecțiilor la liceele din oraş. M-am gândit că ele vor fi un vaccin împotriva anumitor idei, care, din păcate, se mai mențin şi sunt răspândite chiar şi în mass media. După 30 de ani de activitate didactică, sunt destul de cunoscută în oraş, astfel că, atunci când m-am dus la Inspectoratul Şcolar, inițiativa mea a fost primită cu bucurie, mai ales că profesorii de istorie nu aveau nici un fel de material didactic despre Holocaust, iar despre ceea ce se găseşte în manuale, mai bine să nu vorbim. Sunt informații puține sau deloc, unele dintre ele fiind chiar denaturate.

«Acțiunea» mea s-a desfăşurat în perioada 21 februarie - 1 martie şi n-aş vrea să mă acuzați de lipsă de modestie, dar cred că a fost o reuşită. Nu i-am «bombardat» cu prea multe date, a fost o abordare personală, umană. Dar am venit şi cu câteva documente - cu textul Legii antievreieşti dată de Antonescu, cel al recensământului evreilor şi acel faimos ordin al lui Antonescu, potrivit căruia dacă un evreu fuge dintr-un lagăr, fiecare al zecelea să fie împuşcat. Le-am arătat copiilor şi un caiet de schițe de lagăr, al unchiului meu, de la Teiş, le-am recitat textul *Cântecului lagărului*, scris şi compus de acest unchi. Vreau să vă spun că mulți copii mi-au spus că nu au cunoscut niciodată un evreu, nu ştiau aproape nimic despre istoria acestui popor, despre religie.

Lecțiile au fost interactive. Elevii mi-au pus o mulțime de întrebări, unele dintre ele sensibile, chiar dificile, dar nu am evitat să dau răspunsuri. Am simțit interesul, entuziasmul, copiilor şi al profesorilor. Singurul loc unde audiența mea s-a manifestat mai reținut a fost la Seminarul Teologic, unde s-a bătut moneda pe omorârea lui Iisus, dar am ştiut să le dau răspunsurile care corespund adevărului istoric. De altfel, elevilor le-am vorbit despre Iisus, explicându-le că a fost o mare personalitate provenită din rândul evreilor, dar că pentru noi el nu este Mesia şi că noi aşteptăm în continuare venirea lui Mesia.

Văzând cum au fost primite aceste lecții, m-am decis să le continuu, în rândul studenților, la Universitatea «Valahia» din Târgovişte. Am luat de acum legătura cu Liga Studenților şi aştept să-mi dea un răspuns. Sper că voi reuşi“ - *ne-a povestit doamna Edit Konigsberg.*

Nu putem decât să-i urăm succes doamnei profesoare şi să ne exprimăm speranța că şi alții vor păşi pe urmele ei.

EVA GALAMBOS

Amintiri despre două personalități bucureştene

Într-o scrisoare primită din Israel, *Getta Berghoff* evocă amintirea a două personalități evreieşti bucureştene, ale căror nume, afirmă ea, ar merita păstrate.

Este vorba de avocatul **MAURICIU MILTIADE BĂCĂUANU**, care a murit tânăr, la nici 49 de ani. „A fost un personaj complex, un intelectual valoros care a ştiut să-şi îmbine evreitatea, moştenită de la părinți, cu românismul însuşit în şcoli şi societate“. A fost un om al dreptății care i-a ajutat pe cei nevoiaşi. Ca avocat, a apărat cauzele celor săraci, reuşind să soluționeze multe situații disperate şi a oferit şi ajutor bănesc celor care aveau nevoie. Ca bun evreu, era prezent la Templul Spaniol, la toate sărbătorile religioase - scrie corespondenta noastră.

O altă personalitate a obştii evreieşti bucureştene, menționată în scrisoarea primită, a fost **LEON LONCIU LEIBOVICI**. Gălățean de origine, avocat, el a fost numit judecător la Bucureşti, la sectorul 4, ajungând apoi judecător la Tribunalul Capitalei, până la vârsta magistraturii. A fost prieten bun cu Băcăuanu, venea „în vizită la el acasă. Băcăuanu nu a pledat niciodată în instanțele prezidate de Leibovici, dar discutau procesele ce ridicau probleme şi care impuneau prudență, încercau să schimbe cursul procesului şi sentința inevitabilă, lucruri deosebit de dificile în anii dictaturii“, menționează corespondenta. „În zilele sărbătorilor evreieşti, Lonciu venea la familia Băcăuanu să respire atmosfera sărbătorii, să împartă împreună nădejdea, bucuria pentru existența, în zilele vieții lor, a Statului Israel, o țară a poporului evreu“ - a arătat, în încheierea scrisorii, Getta Berghoff.

Scriitoarea SONIA PALTY - distinsă cu Premiul Sion 2004

Asociația Scriitorilor Israelieni de Limba Română i-a decernat, la 19 aprilie a.c., Premiul Sion pe anul 2004 scriitoarei **Sonia Palty**, pentru opera de o viață dedicată memoriei Holocaustului. Premiul Sion este cea mai importantă recompensă acordată unui scriitor pentru întreaga sa activitate de creație. Ceremonia s-a desfăşurat în cadrul unei festivități organizate la Casa Scriitorilor „Beit Cernihovski“, din Tel Aviv. Despre viața şi activitatea scriitoarei au vorbit dr. **Şlomo Leibovici-Laiş, Beno Friedel** şi **Shaul Carmel**, iar actorul **Felix Caroly** a citit din operele Soniei Palty.

Centenar JÓZSEF ATTILA

Un prilej de mai bună cunoaştere interetnică

La 11 aprilie a.c., Filiala U.N.E.S.C.O. din România, Centrul Cultural Maghiar din Bucureşti şi Editura Kriterion au organizat, la Centrul sus-amintit, sărbătorirea unui centenar de la naşterea poetului *József Attila*. Cu acest prilej, pentru elevi, a fost lansat un concurs de ilustrații de carte după poeme de József Attila. Au participat 200 de concurenți de la şcoli din întreaga țară. Laureații premiului întâi vor face, în iunie, o excursie de o săptămână la Budapesta. Câştigătorii premiilor II şi III îşi vor expune lucrările în Galeriile Fundației „Kriterion“ din Miercurea Ciuc. Evenimentul a fost un prilej de mai bună cunoaştere interetnică prin intermediul Frumosului.

Fundația de binefacere „Hanadiv“

În dorința de a sprijini viața evreiască din Europa, Fundația de binefacere „Hanadiv“, înregistrată în Marea Britanie, primeşte cereri de subvenții în patru domenii principale: învățământ superior evreiesc şi cercetări sociologice asupra evreimii contemporane cultură şi patrimoniu evreiesc societate civilă consolidare comunitară. Programul de subvenții pentru conservarea patrimoniului evreiesc - edificii, cimitire, arhive, opere de artă - este unul din direcțiile de subvenționare care interesează mult comunitatea noastră şi credem că solicitarea unei finanțări pentru întreținerea şi restaurea de sinagogi şi cimitire evreieşti în România merită să stea în atenția conducerilor noastre de comunități.

✡ DECESE ✡ COMEMORĂRI ✡

În trimestrul I 2005, au fost înhumați în cimitirele din provincie: *ARAD* - BAN ELZA (88 de ani), MAIROVITZ ECATERINA (93), SCHLESINGER LADISLAU (92); *ALBA IULIA* - GINIGER IDA (84); *BAIA MARE* - KORNREICH ROZALIA (84), SZALAY JACK (81); *BISTRIȚA-NĂSĂUD* - SZORENY NICOLAE (87); *BRAŞOV* - LILIAC ZAIONTZ PETRU (60, originar din Făgăraş); *BACĂU* - DAVID POLDI GHIDU (57); *CRAIOVA* - BERNAT AVRAM (Caracal, înhumat în cimitir ortodox); *CLUJ-NAPOCA* - ABRAHAM DAVID (65); FRIEDMAN ETELKA (94); LEB IREN (89), NUSSBACHER EUGENIA (87), WEINTRAUB IOSIF MENDEL (96); *CÂMPULUNG MOLDOVENESC* - BERGMAN ASCHER (70); *CONSTANȚA* - KATZ BENN; *DEVA* - dr. LÖRINCZ ANDREI (81); *DEJ* - BIRNBAUM MIRIAM (80); *FOCŞANI* - CLECNER SORIN (64), CATZ ROZA (77), LAZĂR LILI (84), LAZĂR SAMUEL (90); *GALAȚI* - MĂNĂŞTIREANU SANDU (78), TIMARU ANA (80); *IAŞI* - FAIERSTEIN BINUMEN (82), SCHVAM DOREL (83), VAISMAN BELA (91); *ORADEA* - ALSO ILEANA (80), ROSENZVEIG ALEXANDRU (87), WEINBERGER LUDOVIC (84); *PLOIEŞTI* - HERŞCOVICI ISAC (77); *ROMAN* - ABRAMOVICI ISAC (94); *SUCEAVA* - BERENSTEIN GHITLA (92, originară din Galați); *SATU MARE* - STEINBERGER NICOLAE (82); *TG. MUREŞ* - FEIGEL STEFAN (94), LĂCĂTUŞU SOFIA (73); *TIMIŞOARA* - FREIGERBER SAROLT (74); GOLDSHMIDT FRIDERIC (77), PASCO NORMAN (80), WEISZ ELSA (85); *TECUCI* - SMIL ADELA (86).

Cu profundă durere, anunțăm încetarea din viață, la 4 aprilie 2005 (24 Adar Bet 5765), a iubitei noastre FRIDA VEINSTEIN - Iaşi. A fost pentru noi o prietenă devotată şi apropiată, ca o soră adevărată. Şi-a iubit mult familia şi nepoții din Israel, de care a fost foarte apropiată. Nu o vom uita niciodată şi vom păstra amintirea sufletului ei bun şi chipului ei luminos. Elena (Nuşa) şi Irina Brucăr.

Martha Eşanu, împreună cu colegele de la Clubul Comunitar Iaşi, aduc un pios omagiu la trecerea în neființă a dragei lor FRIDA VEINSTEIN. A fost o cunoscută şahistă, o prietenă devotată, o iubitoare a cărților şi a oamenilor în egală măsură. O vom păstra mereu în memoria noastră.

Elise şi Dan Regenstreif, Matilda şi Titus Popescu anunță, cu profundă durere, moartea fulgerătoare a dragei lor SARA SCHWARTZ. Fie-i amintirea binecuvântată!

La 11 Yiar, se împlinesc 40 de ani de la decesul mamei noastre, CHARLOTA EŞANU. La 9 Nisan, se împlinesc 15 ani de la decesul tatălui nostru, DAVID EŞANU. Le păstrăm memoria neştearsă. Leon şi Martha Eşanu.

La 12 mai 2005, se împlinesc zece ani de la tragica stingere din viață, din cauza unei insuficiențe renale cronice, a bunului, altruistului, generosului, mult iubitului nostru frate şi cumnat inginer ACS IONAS (Puiu). A fost un om remarcabil, integru şi înțelept, de o mare, deosebită profunzime şi valoare spirituală. Chipul său luminos şi noblețea sa sufletească trăiesc şi vor trăi neîncetat în sufletul şi inimile noastre profund îndurerate. Liza - soră, Adolf - cumnat şi familia.

Reamintim prietenilor şi cunoştințelor că se împlinesc 16 ani, respectiv 20 de ani, de la decesul dragilor noştri NELLY şi IDEL LEIBOVICI. Familia Simion.

La 3 iunie 2005, se împlinesc trei ani de când ne-a părăsit scumpa noastră prietenă CORNELIA MARIANA UNGUREANU. Îi mulțumim pentru fiecare clipă petrecută cu noi. Fie-i amintirea binecuvântată! Florina, Florin, Mihai şi Mariana.